

De één zijn nood is de ander zijn brood

Over de staatsschuld en andere oneindige verhaaltjes

Zolaprijs 99

Stefaan Calmeyn

Tweede Prijs Emile Zola-wedstrijd 1999

Ooit schreef een voor zijn tijd illustere onbekende in wat later één van de bestsellers aller tijden zou worden, de volgende gevleugelde woorden: "Aan wie heeft zal gegeven worden, en hij zal overvloed bezitten; maar aan wie niets heeft zal ook het weinige afgenomen worden wat hij bezit". Ik vermoed dat dit niet de kern is van de evangelische boodschap waar men het hier en daar over heeft, maar profetisch was dit onooglijk zinnetje alleszins. Heel wat historische ontwikkelingen kunnen misschien niet verklaard, maar zeker beschreven worden aan de hand van dit adagium.

Los van mooie geïnspireerde discours, hebben zelfs de religieuze instituten die hun leer baseren op bovenvermeld boek, in de praktijk een grote bijdrage geleverd aan de realisering van het kleine citaat hierboven. Steeds vormden ze echter maar een klein bestanddeel van veel grotere coalities die het in standhouden en versterken van perverse (omgekeerde) herverdelingsmechanismen tot hun hoogste bestaansreden hebben verheven.

Eigenlijk is het nogal simpel. Bepaalde groepen leven in overvloed en willen er gewoon voor zorgen dat zij en hun nageslacht net hetzelfde kunnen blijven doen. Net door dat bezit hebben ze natuurlijk veel meer hefbomen in handen dan de talrijke niet-bezitters om daarvoor te zorgen. Het zijn zij die wetten maken en normen stellen. Het zijn zij die de macht hebben wetten te omzeilen of eraan te ontsnappen. Dat de inhoud van dat "leven in overvloed" een enorme evolutie heeft gekend, doet er niet toe. Het gaat om het principe. In bijbelse tijden (bijvoorbeeld) beleefde men comfort, status, prestige en rijkdom allicht op een andere manier dan nu. Maar nogmaals, daar gaat het niet om. Waar ik eigenlijk wel begrip voor heb, is dat heersende elites het maatschappelijk leven zo proberen organiseren dat zij heersend en elites blijven. Hoe zou u - de enkele rabiate idealisten onder u uitgezonderd - zelf zijn? Het punt waar

men echter te ver gaat, is waar rijkdom (en alle bijbehorende voordelen in termen van aanzien en welzijn) herverdeeld wordt ten gunste van haar grootste bezitters. Elk nieuw geproduceerd maatschappelijk surplus wordt onevenredig uitgekeerd aan zij die het gecreëerd hebben. Zelfs als iedereen er in absolute termen op vooruitgaat, is zo'n perverse herverdeling een onaanvaardbaar onrecht. Wanneer dit een trend, een tendens, of zelfs een bijna onwrikbaar gegeven blijkt te zijn, moeten we dit fenomeen dringend in zijn details analyseren en een gepaste "riposte" organiseren.

Matteüseffect

Ik wil mezelf niet veroordelen tot ijdel gewauwel over één mogelijk te abstract verklaringsmodel van de westerse ontwikkelingsdynamiek over de eeuwen heen, dus laat ik mij tot mijn eigen tijd wenden en tot een aantal evoluties die ik daarin meen te kunnen aanschouwen. Als ik één en ander op een rijtje zet, ziet het er naar uit dat dit "Matteüseffect" een krachtig constituerend element geworden is van ons tegenwoordig samenzijn. Dat kan ik niet aanvaarden.

Wat we nog minder mogen aanvaarden, zijn de even hardnekkige inspanningen (met even groot succes) om de talrijke vege tekenen van deze tergende realiteit in een veel te verspreide

slagorde te houden via allerlei tactieken van ontkenning, verhulling, betutteling en fatalisering. Duistere en onophoudelijke bewuste en onbewuste krachten zijn aan het werk om deze schande uit te leggen als een fataliteit, om ze te verdoezelen en te negeren. Opdracht nummer één is er voor te zorgen dat dit geen (groot) thema wordt op de nationale en internationale politieke agenda's. En wonder boven wonder, deze strategie werkt. Het eenheidsdenken ("la pensée unique", niet toevallig een term uit het Franse denken) is oppermachtig en telt vele aanhangers, vooral onder de zogenaamde verantwoordelijken en opiniemakers van onze samenleving. Ik wil hier niet suggereren dat zij allen vervat zitten in een grote (bewuste) samenzwerings-theorie. Velen zijn zodanig gehersenspoeld dat ze de kritische zin missen om dieper na te denken dan hun neus lang is. Of ze hebben niet de intellectuele moed en energie om een systeem in vraag te stellen waarin zij het goed hebben. Dat zij, samen met vele anderen, het nog veel beter zouden kunnen hebben, is vaak een vermoeiende gedachte die afwijzend, licht berustend en meewarig gezocht uitlokt.

Democratie op intensive care

Hier stuiten we op de kern van het probleem. Heel wat aan de gang zijnde mechanismen leiden tot ongeziene vrijheidsbeperkingen, zoniet vrijheidsberovingen. De ruimte van individuen en samenlevingen om naar eigen goeddunken interessante keuzen te maken, wordt aangetaast. Dit druist in tegen iedere emancipatorische gedachte, die precies de fundamentele autonomie van de mens in zijn omgeving wil bevorderen. Dit ondermijnt eveneens de grondslagen van de democratie, die goeie ouwe koe die constant - helaas meer dood dan levend, of toch verminkt - uit de gracht wordt gehaald. Natuurlijk, democratie is een ideaal van maximale inspraak voor een maximum aantal betrokken medezeggens. Even natuurlijk moeten we blijven ijveren voor dit ide-

aal. Dat het democratisch discours in een gratuite mode blijkt te zijn, niet onderhevig is aan kritische reflectie, en zelfs gehanteerd wordt om ontwikkelingen te legitimeren die het wezen van de democratie aantasten, moeten we permanent aan de kaak stellen. Waar halen grote politieke leiders (regeringsleiders en topambtenaren van multinationale instellingen) bijvoorbeeld het lef vandaan om een beleid uit te dokteren dat de financiële en dus politieke manoeuvreerruimte van tientallen arme landen tot het oog van de naald vernauwt, en kort daarna dezelfde landen aan te sporen tot het toelaten van een grotere politieke participatie van hun bevolking en het invoeren van een democratisch systeem (in concreto het houden van meerpartijenverkiezingen)? Is deze democratische schaamlap meer dan een verhulling van pogingen om, via het forceren van structurele aanpassing, nieuwe lokale elites naar voor te halen die er meer toe geneigd zijn mee in het bootje van de gewijzigde multinationale economische realiteit en de nieuwe wereldorde te stappen? Dat dit bootje wel eens het zoveelste zinkende schip zou kunnen zijn, zijn dan zorgen voor later. Dit zou een fantastisch onderwerp zijn voor een essay, maar jammer genoeg kan ik er hier niet verder op ingaan. Ik beperk me noodgedwongen tot mijn onmiddellijke habitat.

Ook in eigen land heb ik soms de indruk dat alle inspanningen om over onze democratie na te denken en haar te revitaliseren - en

Alle pogingen om over onze democratie na te denken en haar te revitaliseren lijken mij van een schrijnende oppervlakkigheid. Met mooie woorden en ellenlange vergaderingen over NPC kom je er niet.

zo zijn er heel wat in crisissfeervol België - zich aan een schrijnende oppervlakte bewegen. De wil om enkele problemen ten gronde uit te spitten ontbreekt. Dat een aantal initiatieven rechtstreeks van de politieke partijen komen, mag sowieso al onze gezonde argwaan opwekken. Hoe goed ze het allemaal ook mogen menen en hoe schattig ze er ook mogen uitzien, zoveel leden van ons (ervaren)

politiek personeel blijven zichzelf verliezen in schier oeverloze discussies over relatief futiele kwesties, die dan nog zelden tot doortastende resultaten leiden (denken we maar aan alle energie die reeds is opgeslokt door allerlei ellenlange vergaderingen en mooie woorden over de Nieuwe Politieke Cultuur). Maar ook in andere, van nature meer beschouwend milieus ontbreekt de moed, de inventiviteit en de creativiteit om enkele obstakels die een ware democratie in de weg staan, aan te pakken en concrete, gedurfde, maar haalbare voorstellen te doen. Soms bekruipt me het gevoel dat er een of andere duivelse macht aan het werk moet zijn die zoveel intellectuele en andere energie kanaliseert naar kleine marginale waterloopjes die dan nog vaak vastlopen. Tijd dus om de exorcist (misschien niet toevallig een beroep in opmars) uit te hangen en te proberen de grotere stroomgebieden te doen overlopen van heilzaam wijwater.

Schuld zonder boete

Ik weet het, het wordt eveneens tijd om man en paard te noemen. De idee van het "Matteüseffect", een perverse herverdeling van middelen van arm naar rijk, komt uit de literatuur over de welvaartsstaat, en wil het (tot hier toe voornamelijk als ethisch en amper als maatschappelijk gesteld) probleem aan de kaak stellen dat een groot deel van de sociale uitgaven van onze overheden systematisch in verhouding meer ten goede komt aan sociaal hogere klassen dan aan sociaal lagere. Het gaat hier om uitgaven op het vlak van onderwijs, cultuur, gezondheidszorg, infrastructuur, veiligheid, enz. De belangrijkste oorzaak van die op het eerste gezicht verrassende transferrichting, ligt in het feit dat precies die hogere sociale klassen drager zijn van een groter politiek gewicht en meer politieke druk kunnen uitoefenen op zij die het beleid uittekenen, op punt stellen en uitoefenen. Het gros van de mensen uit die laatste groep behoort overigens zelf tot de hogere sociale klassen en heeft automatisch meer oog en interesse voor de gevoeligheden en prioriteiten uit deze zogenaamde hogere sferen. Op het tweede gezicht wordt één en ander dus snel

duidelijk en logisch verklaarbaar.

Hoewel dit Matteüseffect in de sociale-uitgavensector zeker en vast frappante trekjes vertoont, wou ik mijn gifpijlen veeleer richten op andere markante tekenen van de immorele manier waarop de huidige tand des tijds zich vastbijt in meer directe, rechtstreekse scheefgetrokken verdelingsmechanismen van inkomen en vermogen. Een verhaal van schuld, niet zozeer van boete. Dit verhaal is niet nieuw. Integendeel, ik zal het voor een stuk doen aan de hand van krantenartikelen uit oktober 1998 en aan de hand van welbekende feiten. Juist dit bekende van de elementen uit mijn aanklacht maakt het zo schrijnend dat het één veel te weinig in verband wordt gebracht met het ander en dat daarover nooit ten gronde een politiek debat op gang wordt getrokken. Onze meest gewichtige trekpaarden hebben blijkbaar andere besognes.

Over bedrijfswinsten en werkloosheid

Een eerste bericht leert mij dat de gemiddelde bedrijfswinst in België in 1997 gegroeid is met 18,6%. Ondanks de steevast klagerige toon en ietwat meelijwekkende mimiek van vertegenwoordigers van het Belgische bedrijfsleven, is het dus wel nog steeds mogelijk in België iets te ondernemen. Maar dat is niet altijd en voor iedereen het geval. Als er een schaal bestond om schokken van faillissementen te meten, dan had de saga Renault-Vilvoorde die zonder twijfel tilt doen slaan. Maar de schaal blijft pieken noteren. Zowel de auto-industrie (Ford Genk) als de textielnijverheid (Lee en Levi's) moeten zwaar herstructureren (ontslaan) of zelfs hun biezen pakken. Verzet helpt niet meer en blijft sowieso beperkt tot de getroffen werknemers. Verantwoordelijke politici en commentariërende journalisten roepen op tot lijdzaamheid en begrip tegenover het verantwoordelijke management. In het ene geval wordt wel licht verbouwereerd gereageerd omdat eerdere reorganisaties en afspraken met werknemers en Vlaamse overheid tenietgedaan worden (Levi's), maar in het andere geval wordt zelfs gejuicht omwille van gelijktijdig aangekondigde investeringen van 20 miljard frank (Ford).

Verder krijgen we enkel de gekende litanie te horen over te hoge Belgische lonen, een onmogelijk geworden concurrentiepositie en het einde van een aantal sectoren (o.a. textiel) in België. We zijn collectief veroordeeld tot de nieuwe hoogtechnologische kennismaatschappij, en al wie niet mee is, kan of wil, moet er maar uit.

Aan de desastreuze gevolgen van het doortrekken van deze beleidslijn durf ik niet eens te denken. Het komt er in ieder geval op neer dat onze heren en dames verantwoordelijken buigen voor de bedrijfssluitingen en enkel nog gemeenschapsgeld ter beschikking stellen voor een sociaal verantwoorde opvang van de gedupeerden (het klassieke liefdadige oplapwerk). Nergens hoor ik vragen stellen over hoe het komt dat die Belgische loonlast zo hoog is, over het investeringsbeleid van de sluitende bedrijven, over de zin en onzin van de (kostelijke) gunstmaatregelen waarvan zij hebben kunnen genieten, enz. "De politiek" staat simpelweg machteloos.

Welke politiek? De struisvogelpolitiek van de domme gevestigde orde? Wanneer gaat de

politiek eens nadenken over de economische activiteiten die zij wenselijk acht op ons grondgebied (rekening houdend met alle relevante, dus ook ecologische, parameters), over de wijze waarop die activiteiten en hun uitvoerders (voornamelijk bedrijven) georganiseerd moeten worden, over de last die mag gelegd worden op de werknemers, de aandeelhouders, de gemeenschap? De politiek heeft daar natuurlijk geen tijd voor, want zij is druk bezig zich voor te bereiden op verkiezingen, boeken te schrijven en denkwerk te verrichten, allianties te smeden en de burger wijs te maken dat zij bekommerd is om wat hij bekommerd is, maar dat er geen mirakels te verwachten zijn omwille van de beperkte budgettaire ruimte. En zo blijven we jammerlijk (en zonder enige democratische controle) overgeleverd aan de strategen uit het bedrijfsleven, die zich wel (multinationaal) weten te organiseren, die wel een idee hebben waar ze hun volgende offensief zullen lanceren en waarom. Op pure winst jagen motiveert blijkbaar beter en sterker dan het nastreven van het algemeen belang.

Het allesvretende monster

Maar laat mij even terugkomen op het eeuwig inroepen van een wijdverbreid, maar doortastend excuus: sorry, geen geld. Natuurlijk is de budgettaire ruimte al jarenlang beperkt. Hoe zou het ook anders kunnen, met onze torenhoge nationale schuld? Deze schuld, voor meer dan 90% van binnenlandse oorsprong, is het werk van een vorige generatie

Op elke 1000 frank belastingen die ik afdraag, schenk ik 226 frank aan de gelukkige eigenaars van Belgische schuldtitels. Mijn generatie is belast met een huizenhoge aflostaak.

die daar nooit ofte nimmer verantwoording heeft moeten voor afleggen. Toegegeven, het was geen gemakkelijke tijd. Men werd plots geconfronteerd met het spook van de wereldwijde economische crisis dat ook door België waarde. In se ging het om een overproductiecrisis en begonnen de kapitaalbezitters zich, terecht, zorgen te maken over hun dalende winstmarges. Maar wat mij hier nu interesseert, is dat de verlichte despoten die ons land toen bestuurden, een aanzienlijk deel van die crisis hebben proberen op te lossen via publieke sponsoring van die kapitaalbezitters.

Het probleem is echter dat wat krom (gegaan) is, schijnbaar niet noodzakelijk recht moet worden getrokken. Een soort promotiefolder die mijn belastingbrief vergezelt, leert mij dat ik op elke 1000 frank belastingen die ik afdraag in 1998, 226 frank interestbetalingen (dus nog geen echte aflossingen) schenk aan de gelukkige eigenaars van Belgische schuldtitels. Dat is bijna een vierde. Mijn generatie is dus erfelijk belast met een huizenhoge aflostaak. Nochtans hebben we nu al jaren een positief primair saldo, of beter een overschot op de begroting, als we geen rekening houden met interestlasten van 6%. M.a.w. we worden verplicht een heus spaarbeleid te voeren, maar worden tegelijk verhinderd dit spaarsurplus productief aan te wenden, omdat het ieder jaar weer moet worden overgeheveld naar de reeds gefortuneerde bezitters van de Belgische staatsschuld. De

vrucht van miljoenen (jonge) productieve krachten, werknemers en zelfstandigen wordt zonder scrupules geabsorbeerd door de delging van een bodemloze put.

Niet getreurd echter, de laatste jaren is er beterschap. Onder het motto "de toestand is ernstig, maar niet hopeloos", zijn onze heren politici (dames zijn inderdaad nog steeds zeldzaam in dit "hardere" wereldje) erin geslaagd

een eind te maken aan het zogenaamde sneeuwbaaleffect, dat erin bestond dat de loutere interestbetalingen op onze openbare schuld een steeds grotere hap namen uit de begrotingskoek.

Dit is nu teruggeschroefd (joepie!), maar de totale openbare schuld en haar aflossingen blijven een pijnbank voor onze samenleving.

Deze recente Pyrrhusoverwinning op het veelkoppige staatsschuldmonster, waarvoor men zich hier en daar al parmantig op de borst klopt, krijgt een nog grimmiger nasmaakje als we zien op welke manier de uitzinnige groei van onze schuld tot een voorlopig halt is gebracht. Allerlei, vaak spitsvondige en creatieve, soms domweg brute maatregelen hebben geleid tot een afslanking of verwaarlozing van het overheidsapparaat (cf. de desinvestering in justitie en openbaar vervoer), tot een vermindering van de uitgaven in een aantal sociale sectoren (cf. onderwijs) en tot algemene en onophoudelijke inleveringsoperaties. Het mes in de welvaarts- en welzijnsstijging van het gros van de bevolking was de enige botte chirurgische ingreep die de politieke klasse kon bedenken om de gerezen problemen aan te pakken.

De rijken worden rijker

Maar blijkbaar is niet iedereen even hard aangepakt. We hadden het al even over de meer dan behoorlijke groei van de bedrijfswinsten. Uit een ander paginagroot artikel van begin oktober blijkt dat de kloof tussen arm en rijk in België steeds toeneemt. De 10% rijkste Belgen hebben anno 1994 49% van alle vermogens in handen. Bovendien was hun vermogen in 1994 met 185% aangegroeid te-

genover 1984, en bezaten de 20% rijksten in 1994 77% van alle financiële activa tegenover 67% in 1984. Voorwaar niet slecht geboerd. Voor de 10% armsten uit onze bevolking zijn de cijfers respectievelijk 1% van het totale vermogen en 76% groei van hun vermogen tegenover tien jaar eerder. Ook zij worden dus absoluut rijker, maar relatief gezien boeren ze achteruit. Daar komt nog bij dat de kans om erfelijk belast en veroordeeld te worden tot een zitje bovenaan of onderaan (of middenin) de vermogensladder, zeker zo groot is als de kans die wij Belgen altijd genoten hebben om terecht te komen aan deze of gene kant van onze meer traditionele scheidingslijnen. Nu deze laatste meer en meer aan belang inboeten, zijn we stilaan een andere muur aan het optrekken. Meer dan ooit wordt de grens tussen arm en rijk bepaald door het al of niet bezitten van vermogen.

Tussen haakjes: dit is een Europese trend, want overal in ons bezongen avondland is het aandeel van het inkomen uit vermogensbezit fors gegroeid tegenover dat van het inkomen uit arbeid. Vanaf de jaren '80 zijn de lonen trouwens minder sterk gestegen dan de productiviteit van de werknemers. Om te zien hoe het nog straffer kan, moeten we ons licht maar even over de grote plas laten schijnen op ons aller voorbeeld, de VS. Daar zijn de reële gezinsinkomens van de 20% armsten tussen 1978 en 1993 met 19% gedaald, terwijl die van de 20% meest vermogenden er met 18% op vooruit zijn gegaan. *The land of hope and glory, where justice will be done*. Maar even dit terzijde, terug naar eigen land nu.

Dat vermogen waar ik het net over had, kan van alles zijn (o.a. Belgische schuldtitels) en biedt het grote voordeel dat het veel zwakker belast wordt dan arbeid. De lasten op arbeid zijn nog steeds het grootste ingrediënt van de pap die onze overheidsmotor moet blijven voeden. De grootste reden hiervoor is pure gemakzucht en een ontstellend gebrek aan visie en rechtvaardigheidsgevoel bij onze politieke klasse. Belastingen op arbeid zijn erg

makkelijk te innen en te controleren en benadelen (relatief gezien) politiek zwakkere personen en groepen. Bovendien is heel ons sociaalzekerheidssysteem erop gebaseerd en zou een fiscale herziening meteen grondige andere herschikkingen uitlokken. Is het steeds weer beginnen melken over verdere federaliseringsplannen (waar de bevolking amper van wakker ligt) dan toch enkel een manier om moeilijkere, maar fundamenteelere, dossiers van tafel te houden en de eigen onmacht op dat vlak te verdoezelen?

Het roer omgooien

Sta me toe even te recapituleren. De voorbije decennia is er in België een beleid gevoerd waarbij de (aanzienlijke) rijkdom die door zijn inwoners gegenereerd wordt, herverdeeld wordt in het voordeel van diegenen die er in het verleden beter in geslaagd zijn rijkdom te vergaren dan anderen. De hele historie van onze schuld is daarvoor het instrument bij uitstek gebleken. Dat sommigen gesust worden met het kunnen verwerven van een eigen stukje openbare schuld of bescheiden vermogen, verandert ten gronde niets aan het gestelde probleem en verergert de situatie van zij die dat niet kunnen. Men gaat inderdaad maar

De staatsschuld is nooit de inzet van de verkiezingen, staat niet op de agenda van regeringsonderhandelingen en vormt geen onderwerp voor een parlementaire onderzoekscommissie.

door met het verkopen van steeds nieuwe, fel gepromote, staatsbons aan zij die genoeg centjes bijeengewerkt hebben om ze een tijdje te kunnen missen. Deze nieuwe staatsbons zijn het verse manna waarmee de oude (plus interest) kunnen worden terugbetaald. Maar er komt onvermijdelijk een tijd waarin ook zij (weerom mét interest) zullen moeten worden opgehoest door onze eigen jongeren. Laat ons eerlijk zijn, dit is niet grappig meer. En het kan zo nog een eeuwje (of twee) aanslepen.

In dit dossier, als ik het zo mag noemen, zou in theorie een meerderheid van het electoraat aan hetzelfde zeel moeten trekken. De

inhoud ervan wordt echter nooit tot strijdpunt verheven in de aanloop naar verkiezingen, staat nooit op de agenda van regeringsonderhandelingen of vormt niet de aanleiding tot de oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie (genre "wat is er van onze schuld?"). De grote politieke families dragen alle drie, via wisselende coalities, hun verantwoordelijkheid in de ontsporing van onze staatsschuld en/of in de perverse manier waarop ze nu wordt beheerd. Beroepen zij zich niet op christelijke en democratische waarden (zo-

wending enkel wat creativiteit, dossierkennis, politieke wil en gezond verstand (altijd handig indien voorradig). Laat mij een bescheiden aanzet geven. U (de verkozenen des volks waar ik me even toe durf te richten) stelt in naam van het algemeen belang (waarvan de verdediging de basis vormt van uw mandaat, *remember?*) dat het zo écht niet verder kan en dat nood wet breekt. U werft enkele gemotiveerde medewerkers aan en begint de dossiers te bestuderen van de houders van titels van de Belgische staatsschuld. Eventueel voert u

Onze politieke elite heeft ons een strafkamp opgelegd, maar maakt zichzelf liever wijs dat we met z'n allen opgesloten zitten in een soort spel, waarin alleen punten sprokkelen telt.

een drempel in (bv. 100.000 frank per rechtspersoon) tot waar geen onderzoeken worden ingesteld. Dan begint u met de oudste schuldtitels (waarom verjaren die nooit eens?), u be-

als daar zijn: gerechtigheid en rechtvaardigheid, solidariteit, inspraak en autonomie), op socialistische en democratische waarden (voornamelijk sociale rechtvaardigheid en herverdeling, solidariteit en inspraak), op liberale en democratische waarden (vrijheid, echt burgerschap en inspraak)? Zou het voor dergelijke bewegingen dan zo onlogisch zijn de kiezers, die zich de voorbije tijd natuurlijk in de steek gelaten hebben gevoeld en zich meer en meer beginnen koesteren in politieke onverschilligheid, terug tegemoet te komen en een zinnigere en minder destructieve aanpak van onze overheidsschuld te bedenken? Behoort het niet tot de principes van onze gezamenlijke filosofische erfenis dat de grootste boete moet worden gedaan door zij die werkelijk de grootste schuld hebben? En hoe komt het toch, dat al die nieuwe politieke partijtjes of beweginkjes, die als paddestoelen uit de natte Vlaamse grond rijzen, zo weinig geïnteresseerd zijn in deze zwaarwegende problematiek? Zijn ze dan al óp voorhand volledig in beslag genomen door de typische (kleine) kantjes van het politieke bedrijf? Zijn ze dan al volledig gerecupereerd door de geplogenheden en agendapunten van het bestaande politieke systeem? Als het zo blijft, gaat er weinig hallucinogene kracht van hen uit.

Nochtans vergt een doortastende koers-

kijkt de oorspronkelijke hoofdsom en de huidige waarde daarvan (aan de hand van de inflatie gedurende al die jaren). Afhankelijk van de gulheid van uw stemming (maar ik zou er niet mee overdrijven), voegt u een procentje toe aan de inflatiewaarden om de geactualiseerde hoofdsom van de schuldtitels te berekenen. Daarna onderzoekt u het bedrag dat reeds aan interesten is uitbetaald op iedere hoofdsom. Ook hier corrigeert u met de inflatie. Als nu het totaal van die interesten gelijk is aan of hoger dan de geactualiseerde waarde van de hoofdsom, dan bedankt u de eigenaar van de schuldtitel en u deelt hem vriendelijk, doch beslist mede dat er aan de jarenlange samenwerking jammer genoeg een eind dient gesteld. In mensentaal - maar de schuldeiser zal het zo ook wel begrijpen, wees gerust, die mensen zijn over het algemeen prima geïnformeerd - betekent dit dat u, als vertegenwoordiger van het Belgische volk, afziet van uw verplichting tot terugbetaling zoals eerder overeengekomen. Nogmaals, u doet dat met pijn in het hart maar vanuit een niet te stelpen plichtsbesef. Het gaat inderdaad om een noodgeval, en ik ben er zeker van dat de getroffen en vrouwe justitia veel begrip zullen kunnen (en anders moeten) opbrengen voor deze uitzonderingsmaatregel. Zo vordert u langzaam maar zeker van de

oudste schuldtitels naar de jongste. Op een gegeven ogenblik zal u natuurlijk steeds meer dossiers onder uw weledele neus krijgen, waarbij de reeds betaalde interesten nog (bijlange) niet de originele sommen dekken. Ik heb ook geen glazen bol en ben bijlange geen specialist terzake, dus ik stel voor dat u dat moment afwacht en dan even (met nadruk op even) de tijd neemt om een grondige evaluatie te maken van de tot dan toe bereikte resultaten, om op basis daarvan verdere maatregelen te treffen. U zou bijvoorbeeld in dezelfde richting kunnen verdergaan en voor deze andere gevallen besluiten dat de reeds uitbetaalde interesten op de één of andere manier in mindering worden gebracht op de originele hoofdsommen. Maar wees gerust, er wacht u voorlopig al voldoende werk, dat door een grote schare nieuwsgierigen (waaronder mezelf) met ingehouden adem zal worden gevolgd. Wat veel meer is, er wacht u een enorme dankbaarheid vanwege de (bijna) gehele bevolking om de financiële ruimte die u opnieuw in ons land zal weten te creëren. Bovendien zal u met veel plezier, inzet en enthousiasme naar uw werk togen, als u

merkt hoe uw marge om (een sociaal) beleid te voeren verbreed is.

Staatsschuld op de politieke agenda

Of dit (licht karikaturale) voorstel nu al of niet haalbaar of wenselijk is, heeft weinig met de kern van mijn betoog te maken. En eigenlijk interesseert mij dat ook niet. Waar het om gaat, is dat de hele politieke klasse zich dringend moet bewust worden van de verlammen- de werking van onze staatsschuld (en de andere aangehaalde verhaaltjes) op onze openbare middelen, en dat zij daar net zo dringend in moet ingrijpen. We hebben het over een ondraaglijk en onrechtvaardig systeem, dat weegt op de overgrote meerderheid van de Belgische bewoners. Wat we nu meemaken is een politieke elite die, samen met haar volk, opgesloten zit in een strafkamp en over de macht en de legitimiteit beschikt om allen daaruit te redden, maar zichzelf liever wijsmaakt dat ze gevangen zit in een reuzengroot spel en maar beter onnozele puntjes bijeen kan sprokkelen. Als ze er maar meer behalen dan de tegenstrever...